

ORHAN PAMUK'UN "BENİM ADIM KIRMIZI" ROMANIN GÜRCÜCE ÇEVİRİSİNDEKİ AHLAKİ DEĞERLERİ YANSITAN SÖZCÜKSEL ÖGELER

IN THE GEORGIAN TRANSLATION OF ORHAN PAMUK'S NOVEL "MY NAME IS
RED" LEXICAL ELEMENTS REFLECTING MORAL VALUES

ЛЕКСИЧЕСКИЕ ЭЛЕМЕНТЫ, ОТРАЖАЮЩИЕ ПРАВСТВЕННЫЕ ЦЕННОСТИ В
ГРУЗИНСКОМ ПЕРЕВОДЕ РОМАНА ОРХАНА ПАМУКА "МЕНЯ ЗОВУТ
КРАСНЫЙ"

İlkiz ŞENEL UZUNKAYA*

ÖZ

Orhan Pamuk'un "Benim Adım Kırmızı" adlı romanı 1998'de Türkçe olarak yayımlanır. Bu eserle Pamuk, Fransa'da "Prix du Meilleurlivreétranger" (2002), İtalya'da "Grinzane Cavour" (2002) ve İrlanda'da "International Impac-Dublin" (2003) ödüllerini kazanır. "Benim Adım Kırmızı" adlı romanda yazar, Osmanlı ve İran nakkaşlarını, Batı dışındaki dünyanın görme ve resmetme biçimlerini bir aşk ve aile romanının entrikasıyla işler.

Orhan Pamuk, "Nobel Edebiyat Ödülü"nü alan ilk Türk yazardır. Eserlerinin pek çok dile çevrilmesi dünya çapında da tanınmasına öncülük etmiştir. Gürcü diline çevrilmiş kitaplarıyla da Gürcü okurla buluşan yazar, çeviri sayesinde Gürcistan'da tanınan ve Gürcü okurları tarafından da beğeniyle takip edilen yazarlardandır. Orhan Pamuk'un "Benim Adım Kırmızı" eserini Gürcü diline kazandıran Lia Çlaidze'dir.

Orhan Pamuk'un kitapları İngilizce, Almanca, İtalyanca ve Fransızca dahil olmak üzere yaklaşık 63 dile çevrildi. Pamuk, Gürcü diline çevrilmiş ve halen çevrilmekte olan kitapları ile modern Türk yazarları içinde ayrıca önemli bir yer tutar. Gürcü halkının severek okuması da yayınevleri için farklı bir önem arz eder.

Çalışmaya konu olan Orhan Pamuk'un "Benim Adım Kırmızı" romanında geçen ahlaki değerleri ifade eden sözcüksel ögeler kaynak metinde (Benim Adım Kırmızı) geçen cümleler ile erek metinde (მე წითელი მქვია) geçen cümlelerle birlikte tablolar halinde verilecektir. Eserde geçen ahlaki değerleri ifade eden sözcüksel ögeler olumlu ve olumsuz olmak üzere iki başlık altında incelenecektir. Gürcüce-Türkçe sözlükten faydalanılarak, tespit edilen kelimeler ise kelime anlamları ile verilmiştir. Sözlükte bulunamayan kelimeler, Açıklamalı Gürcüce Sözlüğü'nün (განმარტებოთი ლექსიკონი-ganmartebiti leksikoni) elektronik versiyonundan yararlanılarak verilmiştir.

* ORCID: [0000-0001-6831-9390](https://orcid.org/0000-0001-6831-9390), Arş. Gör. Ardahan Üniversitesi, İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi Gürcü Dili ve Edebiyatı Bölümü, ilkizsenel@ardahan.edu.tr

Kaynak Gösterim / Citation / Цитата: Şenel Uzunkaya, İ. (2023). ORHAN PAMUK'UN "BENİM ADIM KIRMIZI" ROMANIN GÜRCÜCE ÇEVİRİSİNDEKİ AHLAKİ DEĞERLERİ YANSITAN SÖZCÜKSEL ÖGELER. *Karadeniz Uluslararası Bilimsel Dergi*, (58), 117-133, DOI: [10.17498/kdeniz.1292113](https://doi.org/10.17498/kdeniz.1292113)

Orhan Pamuk'un "Benim Adım Kırmızı" Romanın Gürcüce Çevirisindeki ...

Anahtar Kelimeler: Orhan Pamuk, Benim Adım Kırmızı, Türkçe, Gürcü Dili, Ahlak.

ABSTRACT

Orhan Pamuk's novel "Benim Adım Kırmızı" (My Name is Red) was published in Turkish Language in 1998. With this work, Pamuk won the "Prix du Meilleurlivreétranger" (2002) in France, the "Grinzane Cavour" (2002) in Italy and the "International Impac-Dublin" (2003) in Ireland. In "My Name is Red", the author explores the Ottoman and Persian illuminators and the ways of seeing and painting the non-Western world through the intrigue of a love and family novel.

Orhan Pamuk is the first Turkish writer to win the Nobel Prize for Literature. The fact that his works have been translated into many languages has led to his worldwide recognition. The author, who has also met Georgian readers with his books translated into the Georgian language, is one of the writers who is recognized in Georgia thanks to the translation and admired by Georgian readers. It is Lia Çlaidze who translated Orhan Pamuk's "My Name is Red" into Georgian.

Orhan Pamuk's books have been translated into about 63 languages, including English, German, Italian and French. Pamuk's books, which have been translated into Georgian and are still being translated, occupy an important place among modern Turkish writers. The fact that Georgian people love to read his books is also of particular importance for publishing houses.

The lexical elements expressing moral values in Orhan Pamuk's novel "My Name is Red", which is the subject of the study, will be given in tables together with the sentences in the source text (My Name is Red) and the sentences in the target text (მე წითელი მქვია). The lexical items expressing moral values in the work will be analyzed under two headings: positive and negative. The words identified by using the Georgian-Turkish dictionary are given with their word meanings. The words that cannot be found in the dictionary are given by using the electronic version of the Annotated Georgian Dictionary (განმარტებული ლექსიკონი-ganmartebuli leksikoni).

Keywords: Orhan Pamuk, My Name is Red, Turkish Language, Georgian Language, Morality.

АННОТАЦИЯ

Роман Орхана Памука "Меня зовут Красный" был опубликован на турецком языке в 1998 году. За эту работу Памук получил "Prix du Meilleurlivreétranger" во Франции (2002 г.), "Grinzane Cavour" в Италии (2002 г.) и "International Impac-Dublin" в Ирландии (2003 г.). В романе "Меня зовут Красный" автор обращается к османским и иранским миниатюристами, к тому, как они видят и изображают мир за пределами Запада, к интриге любовно-семейного романа.

Орхан Памук — первый турецкий писатель, получивший Нобелевскую премию по литературе. Перевод его произведений на многие языки привел к его всемирному признанию. Автор, познакомившийся с грузинскими читателями своими книгами, переведёнными на грузинский язык, является одним из известных писателей в Грузии, благодаря переводу и вызывающих восхищение у грузинских читателей. Роман Орхана Памука "Меня зовут Красный" на грузинский язык перевела Лия Члаидзе. Книги Орхана Памука переведены почти на 63 языка, включая английский, немецкий, итальянский и французский. Памук занимает важное место среди современных турецких писателей своими книгами, которые были переведены на грузинский язык и

переводятся до сих пор. Немаловажно и то, что грузинский читатель с удовольствием читает произведения Памука.

Лексические единицы, выражающие нравственные значения в романе Орхана Памука “*Меня зовут Красный*”, являющимся предметом исследования, будут приведены в таблицах вместе с предложениями в исходном тексте (*Benim Adım Kırmızı*) и предложениями в целевом тексте (მე წითელი მკვია). Лексические элементы, выражающие моральные ценности в произведении, будут рассмотрены под двумя заголовками как положительные и отрицательные. Используя грузинско-турецкий словарь, определяемые слова даются с их значениями. Слова, которых нет в словаре, даны с использованием электронной версии Аннотированного грузинского словаря (ქართული ენის განმარტებითი ლექსიკონი).

Ключевые слова: Орхан Памук, *Меня зовут Красный*, турецкий, грузинский язык, нравственность.

Giriş

Kalabalık bir aileye doğan Orhan Pamuk, İstanbul Nişantaşı’nda büyür. Türk ve Dünya edebiyatı için önemli bir yazar olan Orhan Pamuk, “Nobel Edebiyat Ödülü”nü alan ilk Türk yazar olarak uluslararası anlamda adından söz ettirir. Dünya çapında tanınması ayrıca eserlerinin farklı dünya dillerine çevrilmesinde de etkili olur. Pamuk, 41 yıllık roman serüvenine pek çok ödül sığdırmıştır. 1998’de yayımladığı “Benim Adım Kırmızı” adlı romanı ile Osmanlı ve İran nakkaşlarını, Batı dışındaki dünyanın görme ve resmetme biçimlerini bir aşk ve aile romanının entrikasıyla hikâye eder. “Benim Adım Kırmızı” eseri ile yazar, Fransa’da Prix du Meilleurlivreétranger (2002), İtalya’da Grinzane Cavour (2002) ve İrlanda’da International Impac-Dublin (2003) ödüllerini kazanır.

Orhan Pamuk’un kitapları Gürcüce, Malayca, Çekçe, Danca, Japonca, Katalanca, İngilizce, Almanca ve Fransızca dahil olmak üzere yaklaşık 63 dile çevrildi. Pamuk, Gürcü diline çevrilmiş ve halen çevrilmekte olan kitapları ile modern Türk yazarları içinde ayrıca önemli bir yer tutar. Gürcü halkının seyerek okuması da yayınevleri için farklı bir önem arz eder.

Bakur Sulakauri (გამომცემელი ბაკურ სულაკაური) yayınevi, Orhan Pamuk çevirileri için yazarın 2006 yılında kazanmış olduğu Nobel Ödülü’nün etkili olduğundan bahsederek O’nun gerçekten iyi bir yazar olduğuna vurgu yapar. Ayrıca Pamuk’un romanlarındaki konuların okuyucular için ilginç olduğunun altını çizerek Nobel ödülünü alması ile, eserinin en başta İngilizceye çevrilmesi ve sonradan diğer dillere çevrilmesi etkililiğine vurgu yapar. Yayınevi için tüm dünyada popüler olan yazar Gürcistan’da da popülerdir düşüncesi hakimdir. (ტაველიძე, 2013). İşte bu düşünceler ile Orhan Pamuk Gürcü diline çevrilmiş ve okuyucular tarafından ilgi ile takip edilen bir yazar olmuştur.

Gürcü çevirmen ve yazar olan Giorgi Lobjanidze (გიორგი ლობჯანიძე), Orhan Pamuk’un “*Sessiz Ev*” romanının Gürcü diline çevirisinin yayınlanması üzerine yazdığı makalesinde “Benim Adım Kırmızı”nın çevirmeni olan Lia Çlaidze’nin (ლია ჩლაიძე) çevirisi için şu sözleri söyler: “Lia Çlaidze’nin çevirileri gerçekten asılı ile yarışır, bence “Benim Adım Kırmızı”nın orijinalinden aşağı kalır yanı yoktur” (ლობჯანიძე, 2013). Bu durum, çevirmenin Türk diline de ne denli hâkim olduğunu göstermesi bakımından ayrıca önem taşımaktadır.

Çalışmada, Orhan Pamuk’un ilk baskısı 1998 yılında Türkçe olarak yayımlanan “Benim Adım Kırmızı” adlı romanın Yapı Kredi Yayınevi tarafından 2015 yılında yayımlanan 6. Baskısı esas alınacaktır. Türkçe olarak 555 sayfadan oluşan eser yazar tarafından 59 bölüme ayrılır. Lia Çlaidze tarafından Gürcü diline çevrilen eserin ilk baskısı

Orhan Pamuk'un "Benim Adım Kırmızı" Romanının Gürcüce Çevirisindeki ...

1998 yılında Tiflis'te Bakur Sulakauri Yayınevi tarafından Gürcü dilinde yayımlanır. Çalışmada, Gürcü diline çevrilmiş olan eserin, 2017 yılı 3. Baskısı esas alınacaktır. Bu çeviri 517 sayfadan oluşur ve kaynak metindeki eser gibi 59 bölümden oluşmaktadır. Buradan da anlaşılacağı gibi çeviri, ana metinden fazla ayrılmadan yapılmıştır.

Çalışmaya konu olan eserler, kaynak metin¹ ve hedef metin²den alınan örnek cümlelerle ahlaki değerleri yansıtan kelime ögeleri üzerinde şekillenir. "Ahlaki değerleri yansıtan kelime ögeleri" olumlu ve olumsuz olmak üzere iki grup altında incelenecektir.

Ahlak, Türkçe Sözlük'te, "1. isim. Bir toplum içinde kişilerin uymak zorunda oldukları davranış biçimleri ve kuralları, aktöre, sağtöre" (Türkçe Sözlük, 2019, s.54) olarak tarif edilir. Açıklamalı Gürcüce Sözlüğü'nde ise, farklı toplumdaki insanların karşılıklı ilişkilerini ve davranışlarını belirleyen kurallar ve normlar dizisi, moral, etik"³ şeklinde ifade bulur.

"Yunanca karakter anlamına gelen "ethos" sözcüğünden, Türkçe de ise Arapça "huy", "mizaç", "karakter" anlamına gelen "hulk" sözcüğünden türeyen ahlak sözcüğü, insanın başka varlıklarla belirli normlara göre gerçekleşen ilişkiler toplamını, insanın söz konusu ilişkileriyle bu varlıklara yönelen eylemlerini düzenleyip anlamlandıran norm, ilke, kural ve değerler bütününe ifade eder" (Cevizci, 2002, s.3).

Bu tanımlar doğrultusunda Ahlak'ı şu şekilde ifade edebiliriz. "Toplumsal yaşamda belirli kişi, grup ya da toplum içinde belirli zamanda ve belirli bir yerde geçerli olan (ya da geçerli olması beklenen) değer yargılarının örf, adet, norm ve kuralların oluşturduğu bir sistem bütününe ahlak denir." (Aktan, 1994, s.6).

Bütün bu tanımlamalar doğrultusunda Orhan Pamuk'un Gürcü diline çevrilen Benim Adım Kırmızı romanında geçen ahlaki değerleri yansıtan kelime ögeleri aşağıdaki gibidir:

1. AHLAKİ DEĞERLERİ GÖSTEREN OLUMLU SÖZ BİRLİKLERİ (METİNLERİN KARŞILAŞTIRILMIŞ ANALİZİ)

1.1. Ahlak kelimesinin söz birlikleri: "ზნეობა" (zneoba) ve "ზნემაღალი" (znemağali).

Kaynak Metin ⁴	Erek Metin ⁵	Sözlük Anlamı
"Has nakkaşı hünersiz, imansız nakkaştan ayıracak tek bir kıstas yoktur," dedi ciddiyetle. "Zamana göre değişir bu. Sanatıma tehdit eden kötülöklere karşı nakkaşın ahlakının ve	– უნიკოსაგან ჭეშმარიტი მხატვრის გამოსარჩევად ერთი საზომი არ არსებობს. იგი სხვადასხვა ეპოქაში სხვადასხვაა. იმ უბედურებას, რომელიც ჩვენს ხელოვნებას ემუქრება, მხოლოდ	ზნეობა : ahlak (-k1), moral (Kvančaliani, 2010, s. 212).

¹ Orhan Pamuk, *Benim Adım Kırmızı*, 6. Baskı, İstanbul: Yapı Kredi Yay., Kasım 2015. ss. 555.

² Lia Çlaidze. "me ts'iteli mkvia" tbilisi: "bağur sulakauris gamomtsemloba". 2017, ss. 517. ზლაიძე, ლია, *მე წითელი მქვია*, მესამე გამოცემა, თბილისი: გამომცემელი ბაკურ სულაკაური, 2017, გვ. 517.

³ <http://www.ena.ge/explanatory-online> 25.03.2023.

⁴ Kaynak Metin bundan sonraki alıntılarda "KM" olarak gösterilecektir.

⁵ Hedef Metin bundan sonraki alıntılarda "EM" olarak gösterilecektir.

hünerinin ne olduğu önemli. (BAK ⁶ , s ⁷ .77)	მხატვრის ზნეობა და ნიჭიერება თუ დაუპირისპირდება. (მწმ ⁸ , გვ ⁹ .81-82)	
Bu küçük talih ve kader meselesi yüzünden, insanların çoğunun benden daha ahlaklı ya da iyi olduğuna inanmak zor. (BAK, s.23)	თუ ვიღაცას ბედი ცოტათი სწყალობს, იგი ჩემზე ზნემაღალი , ჩემზე უკეთესი როდია! (მწმ, გვ. 24)	ზნემაღალი: Ahlaki açıdan yüksek, yüksek ahlaklı, suçsuz. ¹⁰

KM’de yer alan **“ahlak”** kelimesi HM’ de **“ზნეობა” (zneoba)** olarak aktarılmıştır. Burada sözcüğü sözcüğüne çeviri aracılığı ile aktarılmaktadır. İkinci cümledeki KM’de yer alan **“ahlaklı”** kelimesi EM’de **“ზნემაღალი” (znemağali)** olarak sözcüğü sözcüğüne çeviri aracılığı ile aktarılmaktadır.

1.2. “Şeref” kelimesinin söz birlikleri: “ღირსება” (ğirseba), “ღირსეული” (ğirseuli).

Kaynak Metin	Erek Metin	Sözlük Anlamı
"Galiplerin usüllerini almaya, nakkaşlarını taklide zorlanan eski büyük üstatlar, şereflerini korumak için kendilerini sonunda kör edecek işi iğneyle kahramanca yaptıktan sonra, Allah'ın saf karanlığı gözlerine bir ödül gibi inmeden önce, önlerine koydukları bir harika sayfaya saatlerce, bazen günlerce hiç durmadan bakarlardı. (BAK, s.398)	– ძველი ოსტატები, – გააგრძელა ოსტატმა ოსმანმა, – როცა იძულებულნი იყვნენ, გამარჯვებულთა სამსახურში ჩამდგარიყვნენ და სხვათა მიზამვით ეხატათ, საკუთარი ღირსების დასაცავად ხელში ქინძისთავს იღებდნენ და თვალებს ითხრიდნენ, ხოლო ვიდრე მათზე საბოლოოდ გადმოვიდოდა ალაჰის წყალობა – სამუდამო სიბრმავე, წინ იღებდნენ საყვარელ, დიდებულ სურათებს და საათობით, დღეობით დასჩერებოდნენ, სანამ თვალებიდან სისხლი	ღირსება: şeref, onur, erdem, mert (-di) (Kvantaliani, 2010, s. 494).

⁶ **“Benim Adım Kırmızı”** romanının baş harflerinin kısaltması.

⁷ Türkçe yazılı olan eserin sayfa sayısının kısaltması.

⁸ “me ts'iteli mkvia”. “**მე წითელი მქვია**“ Gürcü diline çevrilmiş romanın baş harflerinin kısaltması.

⁹ Gürcüceye çevrilmiş olan eserin sayfa sayısının kısaltması.

¹⁰ <http://www.ena.ge/explanatory-online> 19.04.2023.

Orhan Pamuk'un "Benim Adım Kırmızı" Romanın Gürcüce Çevirisindeki ...

	არ წამოუვიდოდათ. (მწმ, გვ.411-412)	
"Beni gerçekten kara sevdayla seviyorsan," dedi kendini affettirmek ister gibi. " Şerefli bir erkek gibi kendine hakim olur da ciddi niyetler beslediğin kadının haysiyetini kırmaya çalışmazdın Benimle evlenmek için hileler yapan bir sen değilsin. Buraya geldiğini kimse gördü mü? (BAK, s.186)	– თუ მართლა გიყვარვარ, ღირსეული მამაკაცით მოიქეცი, თავს მოერიე და ნუ ეცდები იმ ქალის გათელვას, ვისაც შენ მიმართ სერიოზული მიზნები აქვს. ერთადერთი როდი ხარ, ვინც ჩემზე დასაქორწინებლად ათასნაირ ხრიკს მიმართავს. ვინმემ დაგინახა, აქ რომ მოხვედი? (მწმ, გვ.194)	ღირსეული: onurlu, şerefli, erdemli, değerli, mert (-di); değer sahibi (Kvantalıani, 2010, s. 495).

KM'de yer alan "şeref" kelimesi HM'de "ღირსება" (ğirseba) olarak aktarılmıştır. Burada sözcüğü sözcüğüne çeviri aracılığı ile aktarılmaktadır. İkinci cümledeki KM'de yer alan "şerefli" kelimesi EM'de "ღირსეული" (ğirseuli) olarak sözcüğü sözcüğüne çeviri aracılığı ile aktarılmaktadır.

1.3. "İyilik" kelimesinin söz birlikleri: "სიკეთე", "კეთილდღეობა".

Kaynak Metin	Erek Metin	Sözlük Anlamı
Kara ile ben, birbirimize sarıldığımızda, inanın bana, sanki bütün âleme aynı şekilde bir iyilik yayılıyordu. (BAK, s.183)	მე და ყარა, ერთმანეთს ჩახვეულები, ასევე ვფუნდით სიკეთეს მთელ ქვეყნიერებას. (მწმ, გვ.192)	სიკეთე: nimet (-ti), iyilik, hayır (-yrı), hayırlı iş (Kvantalıani, 2010, s.425).
Ama benim onların iyilik için evlenmeyi kurduğum bir erkek için böyle demiş olmasına sinirlendim. (BAK, s.176)	იმან გამამწარა, რომ ეს იმ კაცზე თქვა, რომელზე გათხოვებასაც ჩემი შვილების კეთილდღეობისათვის ვაპირებდი. (მწმ, გვ.184)	კეთილდღეობა: hayır (-yrı); refah, mutluluk (-ğu), saadet (-ti), iyilik (-ğı); olgunluk (-ğu), genişlik (-ğı) (Kvantalıani, 2010, s. 250).

KM'de yer alan "iyilik" kelimesi EM'de "სიკეთე" (sikete) olarak aktarılmıştır. Burada sözcüğü sözcüğüne çeviri aracılığı ile aktarılmaktadır. İkinci cümledeki KM'de yer alan "iyilik" kelimesi EM'de "კეთილდღეობა" (kedildğeoba) olarak sözcüğü sözcüğüne çeviri aracılığı ile aktarılmaktadır.

1.4. "Gerçek, gerçekler, doğru" kelimelerinin söz birlikleri: "ჭეშმარიტი", (çeşmariti) "ჭეშმარიტება" (çeşmariteba), "სწორი" (sts'ori), "სინამდვილეში" (sinamdvilesi), "სიმართლე" (simartle), "მართალი" (martali)

Kaynak Metin	Erek Metin	Sözlük Anlamı
--------------	------------	---------------

<p>Bu yaşıma geldim, gerçek saygının yürekten değil, küçük kurallardan ve boyun eğmekten kaynaklandığını bilirim. (BAK, s.32)</p>	<p>ამ ხნისა მოვიყარე და დამეჯერება: ჭეშმარიტი პატივისცემა გულიდან კი არა, მოკრძალებიდან, თავმდაბლობიდან მოდის. (მწმ, გვ.34)</p>	<p>ჭეშმარიტი: gerçek, asıl, esasen, sağın (Kvantaliani, 2010, s. 560).</p>
<p>Bu gerçekleri alçakgönüllülükle kabul etmek hayatı kolaylaştırır. Zaten alçakgönüllülük, hayatı kolaylaştıran bir şey olduğu için bizim âlemimizde bu kadar makbul bir erdemdir. (BAK, s. 290)</p>	<p>ამ ჭეშმარიტებასთან შეგუება ცხოვრებას მიაღვლიებს. თავმდაბლობა იმის გამოა სათნოება, რომ ქვეყნად ცხოვრების ტვირთს ამსუბუქებს. ვიჯექი და „სურნამესათვის“ ჩვენი უფლისწულის წინადაცვეთის აღსანიშნავად გამართული ზეიმის ამსახველ სურათს ვხატავდი. (მწმ, გვ. 298-299)</p>	<p>ჭეშმარიტება: gerçek (-đi), hakikat (-ti), gerçeklik (-đi) (Kvantaliani, 2010, s. 560).</p>
<p>"Bilmiyorum bu doğru mu?" dedi. (BAK, s.29)</p>	<p>– არ ვიცი, სწორია კი ეს? (მწმ, გვ.30)</p>	<p>სწორი: 1. doğru; düz, düzgün; engelsiz; kurala uygun 2. doğru; düzgün, muntazam 3. kurallı 4. dürüst (-tü) 5. eş, denk (-đi) (Kvantaliani, 2010, s. 442).</p>
<p>"Nedir dođrusu?" Dođrusu mutluluktur. (BAK, s.237)</p>	<p>– აბა, სინამდვილეში რა არის? – მკითხა ყარამ. – ბედნიერება. (მწმ, გვ.246)</p>	<p>სინამდვილეში: aslında, zaten, esasen, gerçekte, fiilen (Kvantaliani, 2010, s. 427).</p>
<p>Peki, Allah'ın kitabından, Kuran-ı Kerim'den başlayalım. Orada hakkımda söylenenlerin hepsi doğrudur. (BAK, s.354)</p>	<p>რაც ალაჰის წიგნში ჩემზე წერია, ყველაფერი სიმართლეა. (მწმ, გვ.365)</p>	<p>სიმართლე: 1.hak (-kı), hakikat (tı), haklılık (-đi); doğruluk (-đu) 2. doğru, gerçek (-đi) (Kvantaliani, 2010, s. 425).</p>
<p>"Doğru mu Zarif Efendi'nin o dedikleri, yaptığımız resimlerde Padişahımızın güvenini kötüye kullanma, nakşetme usüllerimize bir ihanet, dinimize küfür var mı? Son büyük resmi</p>	<p>მინდოდა მკითხა, მართალი იყო თუ არა ზარიფი, როცა ამბობდა, ბოროტად ვიყენებთ ფადიშაჰის ნდობას, ჩვენი სურათებით ძველი ოსტატების ხსოვნას ვღალატობთ და რჯულს</p>	<p>მართალი: doğru, dürüst (-tü) (Kvantaliani, 2010, s. 278).</p>

Orhan Pamuk'un "Benim Adım Kırmızı" Romanın Gürcüce Çevirisindeki ...

bitirdiniz mi?" (BAK, s.128)	შეურაცხვეოფთო? (მწმ, გვ.135)	
------------------------------	------------------------------	--

KM'de yer alan söz birlikleri EM'de sözcüğü sözcüğüne çeviri aracılığı ile aktarılmıştır.

1.5. "Alçakgönüllü" kelimesinin söz birlikleri: "სისადავე" (sisadave), "ალალმართლობა" (alalmartloba), "თავმდაბლობა" (tavmdabloba), "თავმდაბალი" (tavmdabali), "მოკრძალებული" (mokrdzalebuli)

Kaynak Metin	Erek Metin	Sözlük Anlamı
Ama kendisinin eski üstatların alçakgönüllülüğünden uzaklaştıran bu küstahlığı yüzünden derhal Kazvin'den Çin'e sürülmüş. (BAK, s.82)	ამ კადნიერების გამო, ძველი მხატვრების სისადავესთან რომ აშორებდა, ყაზვინიდან ჩინეთში გააძევეს. (მწმ, გვ.88)	სისადავე: tabiilik (-ğı), sadelik (-ğı) (Kvantaliani, 2010, s. 428).
Nakkaşın, ya da bizim gibi Allah'ın alçakgönüllü kullarının samimiyeti, hüner ve mükemmeliyet zamanlarında değil, tam tersi, dil sürçmesinin, hatanın, kırıklığın ve acıklı kırılğanlığın yaşandığı anlarda çıkar ortaya. (BAK, s.189)	მხატვრისა თუ უბრალო ადამიანების – ალაჰის მდაბალი მონების – ალალმართლობა და გულწრფელობა ოსტატობასა და სრულყოფილებაში კი არ იჩენს თავს, არამედ იმ წუთებში, როცა ენა ბორძიკობს, შეცდომები ერთმანეთს მოსდევს და ტკივილი, იმედგაცრუების სიმწარე ჩნდება. (მწმ, გვ.197)	ალალმართლობა: saflık (-ğı), doğruculuk (-ğı) (Kvantaliani, 2010, s. 26).
Bu gerçekleri alçakgönüllülükle kabul etmek hayatı kolaylaştırır. Zaten alçakgönüllülük, hayatı kolaylaştıran bir şey olduğu için bizim âlemimizde bu kadar makbul bir erdemdir. (BAK, s.290)	ამ ჭემმარიტებასთან შეგუება ცხოვრებას მიადვილებს. თავმდაბლობა იმის გამოა სათნოება, რომ ქვეყნად ცხოვრების ტვირთს ამსუბუქებს. ვიჯექი და „სურნამესათვის“ ჩვენი უფლისწულის წინადაცვეთის აღსანიშნავად გამართული	თავმდაბლობა: kibirsizlik (-ğı), mahviyet; alçakgönüllülük (-ğı) (Kvantaliani, 2010, s. 218).

	ზემის ამსახველ სურათს ვხატავდი. (მწმ, გვ.298-299)	
Bunu söylerken bir alçakgönüllülük ettiğim bilinsin isterim. Çünkü bir de üslup meselesi var. (BAK, s.354)	როცა ამას გეუბნებით, მინდა იცოდეთ, ძალიან თავმდაბლად ვიქცევი. ეს ჩემი სტილის საკითხიც არის. (მწმ, გვ.365)	თავმდაბალი: kibirsiz, kurumsuz, alçakgönüllü (Kvančaliani, 2010, s. 218).
"Gece karanlığında, ağaçların yapraklarının, bahar çiçekleri ve yıldızlar misali sanki kendi içlerinden aydınlanıyormuş gibi tek tek gözükmesindeki güzelliği, duvar işlemelerindeki alçakgönüllü sabrı, altın yıldızın kullanılışındaki kibarlığı, bütün resmin istifindeki narin dengeyi görüyor musun? (BAK, s. 412)	– ნახე, ხეების ფოთლები და ყვავილები დამის სიბნელეში ვარსკვლავებივით ანათებს. აქ ყველაფერი მშვენიერია: კედლის მოკრძალებული შემკულობა, ოქროს ვარაყის სინატიფე. სურათის აგებისა და განლაგების დახვეწილობას ხედავ? (მწმ, გვ.425)	მოკრძალებული: 1. alçakgönüllü, mütevazı 2. kanaatkar, kanık 3, saygılı 4. sade, basit, mütevazı 5. ılımlı, küçük (Kvančaliani, 2010, s. 307).

KM’de yer alan söz birlikleri EM’de sözcüğü sözcüğüne çeviri aracılığı ile aktarılmıştır.

1.5. “Affetmek, bağışlamak” kelimesinin söz birlikleri: “მიტევება” (miṭveba), “პატიება” (paṭieba), “შეწყალება” (sets'qaleba).

Kaynak Metin	Erek Metin	Sözlük Anlamı
Bu söz, hayat ile ölüm, yasak ile Cennet, çaresizlik ile utanç arasındaki darboğaza yerleşen aşkıımızın yalnızca rengini oluşturmadı; mazereti de oldu. (BAK, s.496)	ამ სიტყვებმა იწროობაში მოქცეულ ჩვენს სიყვარულს, სიცოცხლესა და სიკვდილს, აკრძალვასა და სამოთხეს, უმწურობასა და სირცხვილს არა მხოლოდ ელფერი შესძინა, არამედ მისი მიტევებაც შეძლო. (მწმ, გვ.513)	მიტევება: 1. Af (-ffi); rahmet (-tti); yargılama 2. Affetmek, rahmet etmek; bağışlamak; yargılamak (Kvančaliani, 2010, s. 299).
"Şışt... dinle," dedim. "Bundan sonra Kara'nın sözü, sizin için benim sözümden de üstündedir." Kara'ya döndüm. "Eğer	– თუ უპატივცემულობას გამოიჩენენ, გაგიკადნიერდებიან,	პატიება: 1.af (-ffi); aman, bağışlama; özür 2. af etmek/ dilemek; özür dilemek; aman dilemek 3. bağışlamak, affetmek;

Orhan Pamuk'un "Benim Adım Kırmızı" Romanın Gürcüce Çevirisindeki ...

<p>seni dinlemezlerse, eğer sana saygısızlık eder, küstahlığın, şımarıklığın, edepsizliğin en küçük bir işaretini verirlerse önce uyar, ama affet onları," dedim bir anda dilimin ucuna gelen dayaktan vazgeçerek. (BAK, s.255)</p>	<p>თავხედურად მოიქცევიან, სულ მცირე უზრდელობის დროსაც კი ჯერ გააფრთხილე, მერე კი... ენაზე მომდგარი „გალახე“ ვეღარ ვთქვი, – აპატიე. შენს გულში, სადაც ჩემი ადგილი იქნება, ამათიც იქ უნდა იყოს. (მწმ, გვ.263)</p>	<p>mazur görmek 4. helal etmek (Kvantalani, 2010, s. 357).</p>
<p>Resmetmekte olduğum iki sayfalık meclis, borç alıp ödeyemedikleri için hapse düşen mahkûmların ve ailelerinin Padişah'ın ihsanıyla kurtulmalarını gösteriyordu. (BAK, s.84-85)</p>	<p>ორგვერდიანი სურათი, რომელსაც ახლა ვხატავდი, იმ ამბავს ეხებოდა, როგორ შეიწყალა ფადიშაჰმა ვალის გადაუხდელობის გამო ციხეში მოხვედრილები. (მწმ, გვ.90)</p>	<p>შეწყალება: 1. bağış, bağışlanma; af (-ffi) (Kvantalani, 2010, s. 519).</p>

KM'de yer alan söz birlikleri EM'de sözcüğü sözcüğüne çeviri aracılığı ile aktarırken 2. ve 3. cümlede kelimeler fiil olarak kullanılmıştır.

1.7. “Çalışma, emek, gayret” kelimesinin söz birlikleri: “ძალისხმევა” (dzalishmeva), “ღვაწლი” (gvats'li), “გარჯა” (garca), “შრომა” (şroma), “მშრომელი” (mşromeli), “მუშაობა” (muşaoba).

Kaynak Metin	Erek Metin	Sözlük Anlamı
<p>Üçüncüsü, evlendikten sonra tabii ki evime taşınacaksın, ama babamı katleden alçak bulununcaya, ya da sen bulununcaya -ona kendi elimle işkence etmek isterim!- ve Padişahımızın kitabı senin hüner ve gayretinle bitirilip ona şerefle teslim edilinceye kadar benimle aynı yatağı paylaşmayacaksın. (BAK, s.237)</p>	<p>მესამე: ჩვენი ქორწინების შემდეგ, რასაკვირველია, ჩვენს სახლში გადმოხვალ, მაგრამ სანამ მკვლელს არ ვიპოვით, ანუ ვიდრე არ იპოვი (მინდა, ჩემი ხელით ვაწამო), სანამ შენი ნიჭითა და ძალისხმევით არ დაასრულებ მამაჩემის წიგნს და არ მიართმევ ფადიშაჰს, მანამდე ჩემთან სარეცელს ვერ გაიყოფ. (მწმ, გვ.246)</p>	<p>ძალისხმევა: 1. gayret (-ti) 2. gayret etmek; çabalamak, uğraşmak (Kvantalani, 2010, s. 543).</p>

<p>Ne kadar hünerin ve yeteneğin olursa olsun parayı ve iktidarı başka yerlerde ara ki, hüner ve emeğinin karşılığını alamayınca sanata küsmeyesin. (BAK, s.32)</p>	<p>როგორი ნიჭიერიც უნდა იყო, ფული და ძალაუფლება სხვაგან ეძებე. როცა შენი ნიჭისა და ღვაწლის საკადრის საფასურს ვერ მიიღებ, ხელოვნებას ნუ შემოსწყრები. (მწმ, გვ.34)</p>	<p>ღვაწლი: Umumi, dünyevî işler için yapılan işler, emek, hizmet. ¹¹</p>
<p>"Selamete şu kitabı bir gün inşallah bitirirsek, Padişahımız Hazretleri onu eline alıp şöyle bir bakacak, tabii ki önce altın varakların yerinde kullanılıp kullanılmadığını göz ucuyla denetleyecek, bir şemailnameye bakar gibi kendi resmini seyredip, bütün padişahların yaptığı gibi, bizim harika resmimize değil, resmedilen kendisine hayran olacak ve ondan sonra ne zahmet ne göz nuru ve hevesle hem Doğu'dan hem Batı'dan mülhem yaptığımız harikalara zaman verip bakarsa ne minnet! (BAK, s.210)</p>	<p>მხოლოდ ამის შემდეგ თუ დაუთმობს დროს და იმაზეც იფიქრებს, რა გარჯა და თვალისჩინი შევალიეთ ამ სასწაულს, აღმოსავლეთითაც და დასავლეთითაც ერთნაირად რომ არის შთაგონებული. (მწმ, გვ.218-219)</p>	<p>გარჯა: 1. emek (-ğî); iş; çalışma 2. gayret (-ti), çaba; zahmet (-ti); özenme 3. Çaba, çabalamak; zahmet etmek, gayret etmek; özenmek (Kvantalıani, 2010, s. 115).</p>
<p>"Kitap hamisi padişahlar, şahlar, paşalar, tıpkı sipariş ettikleri kitaplar gibi resimleri de, güçleri ve kudretlerini duyuruyor, çekilen altın yıldızlarının, içine dökülen nakkaş emeğinin ve göz nurunun bolluğuyla kendi zenginliklerine kanıt oluyor diye güzel bulurlar," dedi Üstat Osman. "Resmin güzelliği, tıpkı resimde kullanılan altın gibi, nakkaşının hünerinin nadir</p>	<p>– წიგნზე მზრუნველი ფადიშაჰები, შაჰები, ფაშები მათ მიერ შეკვეთილი წიგნებით ძლიერებას, გავლენას იმტკიცებენ. მხატვრის შრომა და ოქროს ვარაყის სიუხვე მათი სიმდიდრის მაჩვენებელია, – თქვა ოსტატმა ოსმანმა, – ლამაზი ნახატი იმიტომ არის მნიშვნელოვანი, რომ იგი ადასტურებს</p>	<p>შრომა: 1. emek (-ğî); çalışma; iş; faaliyet (-ti); zahmet (-ti) 2. çalışmak (Kvantalıani, 2010, s. 524).</p>

¹¹ <http://www.ena.ge/explanatory-online>

Orhan Pamuk'un "Benim Adım Kırmızı" Romanın Gürcüce Çevirisindeki ...

<p>bulunur ve pahalı bir şey olduğunun kanıtı olduğu için önemlidir. (BAK, s.329)</p>	<p>მხატვრის ნიჭიერებას, რაც ისევე იშვიათი და ძვირფასია, როგორც ის ოქრო, რომელიც სურათზეა გამოყენებული. (მწმ, გვ.338)</p>	
<p>Hepsi, -edepsiz bir çiftleşme resmi dahil- rahlelerin, piştahtaların, minderlerin üzerinde ortadaydı ve arı gibi çalışan uzun boylu, ince Leylek'im bir resimden ötekine koşuyor, türküler söyleyor, boyaları karıştıran çırağının yanağından bir makas alıyor, resme bir şaka karıştırıp, bize gösterip kendi kendine hayranlıkla kahkahalar atıyordu. (BAK, s.324)</p>	<p>ეს ყველაფერი უწესრიგოდ იყო მიყრილმოყრილი რაჰლეზე, სახატავ დაფაზე, მინდერებზე. ფუტკარივით მშრომელი ჩემი ლეილექი – გამხდარი, მოუსვენარი – ერთი სურათიდან მეორეზე გადარბოდა, მღეროდა, სურათს სასაცილო რაღაცას ამატებდა, თავად მოსწონდა, სიცილით კვდებოდა. (მწმ, გვ.333)</p>	<p>მშრომელი: emekçi; çalışan (Kvantalıani, 2010, s. 330).</p>
<p>Görünüşte bütün nakkaşhanenin ilgilendiği Surname için daha rahat çalışabilsinler diyeydi bu. Sultan bu sefer usta nakkaşlarına özel bir kitap için saray avlusunda bir özel köşe açtırmamış, onlara evlerinde çalışmalarını buyurmuştu. Bu buyruğun Eniştemin kitabı için verilmiş olabileceği aklıma gelince sustum. Üstat Osman ne kadar imalı konuşuyordu? (BAK, s.72)</p>	<p>გარეგნულად ისე ჩანდა, თითქოს ეს იმიტომ გააკეთეს, რომ მათ „სურნამეზე“ მუშაობაში ხელი არ შეშლოდათ: სულთანმა ცალკე სამუშაო ადგილი კი არ გამოუყო, არამედ შინ მუშაობა უბრძანა. ვიფიქრე, ეს ბრძანება ენიშნოდა წიგნს ხომ არ უკავშირდება-მეთქი და გაეჭმედი. ოსტატი ოსმანი რაღაც ქარაგმებით ლაპარაკობდა. (მწმ, გვ.76)</p>	<p>მუშაობა: 1, işleme, çalışma 2. İşlemek, çalışmak; görev yapmak; memurluk etmek (Kvantalıani, 2010, s. 328).</p>

KM’de yer alan söz birlikleri EM’de sözcüğü sözcüğüne çeviri aracılığı ile aktarılmıştır.

2. AHLAKİ DEĞERLERİ GÖSTEREN OLUMSUZ SÖZ BİRLİKLERİ (METİNLERİN KARŞILAŞTIRILMIŞ ANALİZİ)

2.1. “Ahlaksızlık, ahlsaksız” kelimelerinin söz birlikleri: “უზნეობა” (uzneoba), “ზნედაცემული” (znedatsemuli)

Kaynak Metin	Erek Metin	Sözlük Anlamı
Beyazıt Camii’nde vaaz veren ve Hazreti Muhammed soyundan bir seyyid olduğunu ilan eden Nusret adlı bir vaiz de işte bütün bu ahlaksızlık , pahalılık, cinayetler, soygunlar sırasında nam salmıştı. (BAK, s.16)	მთელი ამ უზნეობის , სიძვირის, დანაშაულების დროს ზეიანიის ჯამეში ერთი მქადაგებელი გამოჩენილა – ერზერუმელი ნუსრეთი, რომელიც თავს წინასწარმეტყველ მუჰამედის მოდემის სეიდად აცხადებდა. (მწმ, გვ.15)	უზნეობა : ahlaksızlık (-ğı), töresizlik (-ğı) (Kvantalıani, 2010, s. 457).
Ahlaksızlar , isyankârlar kahvehanelerde toplanıyorlarmış, sabahlara kadar dedikodu ediyorlarmış. (BAK, s.16)	ყავახანები ზნედაცემული შფოთისთავებით არის სავსე – იკრიბებიან და დილამდე ბილწსიტყვაობენ. (მწმ, გვ.15)	ზნედაცემული : ahlaksız, sapkın (Kvantalıani, 2010, s. 212).

KM’de yer alan “**ahlaksızlık**” kelimesi EM’ de “**უზნეობა**” (**uzneoba**) olarak aktarılmıştır. Burada sözcüğü sözcüğüne çeviri aracılığı ile aktarılmaktadır. İkinci cümledeki KM’de yer alan “**ahlsaksız**” kelimesi EM’de “**ზნედაცემული**” (**znedatsemuli**) olarak sözcüğü sözcüğüne çeviri aracılığı ile aktarılmaktadır.

2.2. “Tembellik” kelimesinin söz birlikleri: “სიზარმავე” (sizarmatse), “დონდლო” (dondlo).

Kaynak Metin	Erek Metin	Sözlük Anlamı
" Tembelliğinin , kallesliğinin cezasını çekeceksin." (BAK, s.40)	– ჰამას მოვრჩები და გაგლახავ! – დამემუქრა მმა. – სიზარმავისა და ტყუილებისათვის მოგხვდება. (მწმ, გვ.42)	სიზარმავე : tembellik (-ğı), uyuşukluk (-ğı) (Kvantalıani, 2010, s. 424).
" Nanemollalık etme," dedi babam. "Gel, güreşiriz." (BAK, s.430)	– ნუ ხარ დონდლო , წამო, იქ ვიჭიდაოთ, – მითხრა მამამ. (მწმ, გვ.444)	დონდლო : miskin, uyuşuk, nanemolla

Orhan Pamuk'un "Benim Adım Kırmızı" Romanın Gürcüce Çevirisindeki ...

	(Ķvanṭaliani, 2010, s. 189).
--	------------------------------

KM'de yer alan söz birlikleri EM'de sözcüğü sözcüğüne çeviri aracılığı ile aktarılmıştır.

2.3. "Küstah, küstahlık" kelimelerinin söz birlikleri: "კადნიერება" (kadniereba), "თავხედი" (tavḥedi), "თავხედობა" (tavḥedoba).

Kaynak Metin	Erek Metin	Sözlük Anlamı
Ama kendisinin eski üstatların alçakgönüllülüğünden uzaklaştırın bu küstahlığı yüzünden derhal Kazvin'den Çin'e sürülmüş. (BAK, s.82)	ამ კადნიერების გამო, ძველი მხატვრების სისადავესთან რომ აშორებდა, ყაზვინიდან ჩინეთში გააძევეს. (მწმ, გვ.88)	კადნიერება: küstahlık (-ğı), edepsizlik (-ğı) (Ķvanṭaliani, 2010, s. 241)
Kedi yalanmayı bıraktı da bir an sihirli gözleriyle göz göze geldik. Ahalisi şımarttığı için küstah olur bu İstanbul'un kedisi, bilirsin (BAK, s.241)	კატამ თათის ლოკვას თავი დაანება და მაგიური მზერა მომაპყრო. ერთხანს თვალი თვალში გავუყარეთ ერთმანეთს. მოგეხსენებათ, სტამბოლელი კატები როგორი თავხედები არიან იმის გამო, რომ ხალხი მათ ძალიან ანებივრებს. (მწმ, გვ.250)	თავხედი: küstah, yüzsüz, arsız (Ķvanṭaliani, 2010, s. 219).
Üstadımın küstahlığından dolayı hepimiz, hatta bütün nakkaşlar cezalandırılabilir miydik? (BAK, s.365)	ნუთუ განრისხდა? ნუთუ ოსტატის თავხედობის გამო ყველას დაგვსჯიან? (მწმ, გვ.376)	თავხედობა: 1. küstaklık (-ğı), yüzsüzlük (ğü), arsızlık (-ğı) 2.küstahlık etmek (Ķvanṭaliani, 2010, s. 219).

KM'de yer alan "küstahlık ve küstah" kelimeleri EM'de sözcüğü sözcüğüne çeviri aracılığı ile aktarılmaktadır.

2.4. "Çalmak" kelimelerinin söz birlikleri: "ქურდობა" (kurdoba), "მოპარული" (moṗaruli), "გამარცვა" (gadzartsva), "მძარცველი" (mdzartsveli), "ავაზაკი" (avazaki)

Kaynak Metin	Erek Metin	Sözlük Anlamı
Hepsi bu mu?" diye sordu Kara. Hepsinin bu	- სულ ეს არის? - იკითხა ყარამ და როცა ვუთხარი,	ქურდობა: 1. Hırsızlık (-ğı); yankesicilik (-ğı);

<p>olduğunu söyleyince Kara, bir çırağın hırsızlığını yakalamış gibi kurumlanarak kapıya gitti, dışarıdan, yağmurda ıslanmamış bir tomar kâğıt getirip yavrularına yaralı kuş getiren anne kedi gibi biz üç nakkaşın önüne koydu. (BAK, s.457)</p>	<p>სულ ეს იყო-მეთქი, კარში ისე გავარდა, თითქოს უნდა, შევირდს ქურდობაზე წაასწროსო. (მწმ, გვ.473)</p>	<p>hırsızlık yapma/ etme; çalma 2. Hırsızlık etmek/ yapmak; çalmak (Kvantalıani, 2010, s. 492).</p>
<p>Kara'nın açtığı öteki ağır torbadan elli üç Venedik altını, son yıllarda nakkaşhaneden çalduğum altın varaklar, herkesten sakladığımı örnek defterim ve sayfaların arasında çalıntı altın varaklar, bir kısmını kendim yapıp bir kısmını sağdan soldan toplayıp biriktirdiğim edepsiz resimler, sevgili anacığımдан yadığâr akik bir yüzükle onun bir tutam beyaz saçı, en iyi kalemlerimle fırçalarım tek tek çıktı. (BAK, s.461)</p>	<p>მეორე, უფრო მძიმე ტომარა ყარამ გახსნა. შიგ ორმოცდაცამეტი ვენეციური ოქროს ფული, ბოლო წლებში ნაყაშხანიდან მოპარული მოსავარაყებელი ოქროს ფურცლები, ყველასაგან დამალული, უხამსი სურათებით სავსე რვეული ნახა. ზოგი სურათი ჩემი დახატული იყო, ზოგი – აქეთ-იქით ნაშოვნო. სურათებს შორის ოქროს ფურცლები მეწყო. აქ იყო ჩემი საყვარელი დედის სახსოვარი – აყიყის ბეჭედი, მისი ჭადარა თმის ერთი კულული, ჩემი საუკეთესო კალმები და ფუნჯები (მწმ, გვ.477)</p>	<p>მოპარული: çalınmış, çalıntı (Kvantalıani, 2010, s. 312).</p>
<p>Böylece bizi resmetti, resmi atının terkisindeki ciltbende yerleştirdi, kâfir ülkesine geri döndü, ama Osmanlı'nın muzaffer ordusu Tuna nehri kıyısındaki o şehri de fethedip yağmaladığı için, bizler haydi gerisin geriye İstanbul'a Hazine odasına geldik. (BAK, s.378-379)</p>	<p>დაგვხატა, სურათი უნაგირზე დაკრულ ჩანთაში ჩადო და გიაურების ქვეყანაში დაბრუნდა. მაგრამ როცა ოსმალეთის ძლევამოსილმა ლაშქარმა დუნაის ნაპირზე გამენებული მისი ქალაქიც დაიპყრო და გამარცვა, ჩვენ სტამბოლს დავბრუნდით</p>	<p>გამარცვა: 1. Soyun, soyma, çalma; yağmalama; çapul 2. Soymak, çalmak; yağmalamak; yağma etmek; talan etmek (Kvantalıani, 2010, s. 126).</p>

Orhan Pamuk'un "Benim Adım Kırmızı" Romanın Gürcüce Çevirisindeki ...

	და სულთნის საჭურჭლეში დავიდეთ ბინა. (მწმ, გვ.390)	
Kitab-ur Ruh'tan eski mezar hırsızlarının tanıklıklarını, gövdesinin orasına burasına çiviler saplanmış cesedi, toprağı kazınca taze ceset yerine beliren alevler içerisine kurşun dökülmüş kafataslarını da okuduğı için ihtiraslı ihtiyar, onu pür dikkat dinleyen harika nakkaş benim resmimi çizerken bakanı korkutacak her şeyi koydu. (BAK, s.160)	მერე მოხუცმა „სულთა წიგნში“ ამოიკითხა ის, რასაც სამარხთა მძარცველები ადასტურებენ: „მიცვალებულთა სხეულში სამსჭვალებს ნახულობენ, თავის ქალაში– ნატყვიარებს. ხოლო როცა ახალი მიცვალებულის საფლავს გათხრიან, იქ ცეცხლის ალი ხვდებათ“. (მწმ, გვ. 168)	მძარცველი: soyguncu, yağmacı; çapulcu; yolkesici; hsydıt (-du), eşkıya (Kvantalıani, 2010, s. 331).
Bu da aranızda bir hayalet gibi gezinen adsız, hüviyetsiz bir katil olmaktan çıkarır da beni, yakayı ele vermiş, yüzü belirgin, kafası vurulacak sıradan bir suçlu durumuna düşürür. (BAK, s. 25)	მაშინ თქვენ შორის მოხეტიალე უსახელო მოჩვენება კი არ ვიქნები, არამედ– ჩვეულებრივი ავაზაკი , მკვლელი, რომელსაც ხელში ჩაიგდებენ; რომელსაც თავს გაუტყენ. (მწმ, გვ. 26-27)	ავაზაკი: çapulcu, yağmacı; eşkıya, haydut (Kvantalıani, 2010, s. 21).

KM'de yer alan söz birlikleri EM'de sözcüğü sözcüğüne çeviri aracılığı ile aktarılmıştır.

SONUÇ

Kökü insanlık tarihi kadar eski olan iletişim faaliyetleri, insanoğlunun kendi alanına sığmamaya başlamasıyla farklı bir boyut kazanır. İnsanın sosyo-kültürel bir varlık olması da bu girişimin en somut örneğidir. İnsanın, kendi duygu ve düşüncelerini başkalarıyla paylaşmak istemesi sonucu “yeni” ve “ortak” bir dile ihtiyaç duyulmuştur. Bunun farkına varan insanoğlu ilk olarak kendi dilinin ayrımını yaparak özgürleşmenin ilk adımını atmış olur. Kendi kültürünü diğerleriyle paylaşma ya da diğer kültürleri tanıma isteği ile çeviri faaliyetleri gündeme gelmiş, böylelikle çeviri, insanları ve toplumları birbirine yakınlaştıran / açan bir faaliyet alanı olmuştur.

Her toplumda var olan dil bilinci ile gelişen çeviri, dillerin birbirleriyle olan ilişkilerine de farklı bir boyut kazandırır. Basit anlamıyla çeviri ise, bir dilde var olan bilginin başka bir dilde anlamlandırılmasıdır. Tarihten günümüze kadar çeviri, çeşitli kuramları, yaklaşımları ve söylemler ile gelişerek dönemsel farklılıkları da ortaya koymuştur. Bu yönüyle çeviri, kültürel, siyasal ve de toplumsal bir olgu olarak karşımıza çıkar.

Orhan Pamuk'un eserleri pek çok dile çevrilmiştir. Çeviri sayesinde farklı dillerde ve çeşitli ülkelerde okuyucuya ulaşan yazar, çeşitli dillere çevrilen eserleri ile toplumları ve kültürleri birbirine yaklaştırmada aracı olur. Bu bağlamda kültürel zenginlikler ve değerler çevrilen dile yansıtılmış olur.

İnsanlararası ilişkiyi düzenleyen ahlak, toplumdan topluma değişiklik göstererek, her toplumda farklı değer yargılardan beslenir. Çalışmanın temelini oluşturan “ahlaki değerleri ifade eden sözcüksel birimler” dilin zenginliğini ve kültürel değerlerle de harmanlanması okuyucuyu farklı bir kültürle tanıştırır.

Orhan Pamuk’un “Benim Adım Kırmızı” romanının, Türk dilinden Gürcü diline çevirisinde tespit edilen “ahlaki değerleri ifade eden sözcüksel birimler” kültürel öğelere ve kültürel farklılıklara rağmen çeviri romana uygun şekilde sinonim kelimeler kullanılarak yapılmıştır. Gürcü dilinin dünyanın en eski dillerinden birisi olmasının etkisinin yanı sıra bu dilin kelime dağarcığının da büyüklüğünü gözler önüne sermesi bakımından ayrıca önemlidir. Bu durum, hem çevirmenin Türk diline ne kadar hâkim olduğunun hem de kendi ana dilinin değerlerinden çıkmadan kelimelerin ve düşüncelerin hemen hemen aslına uygun olarak çevrildiği görülür.

KAYNAKÇA

- Aktan, C. C. (1994). Temiz toplum ve temiz siyaset. İstanbul: T Yayınları.
Cevizci, A. (2002). Etiğe giriş. İstanbul: Paradigma Yayınları.
Pamuk, Orhan (2015). “Benim Adım Kırmızı”. 6. Baskı. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
Türkçe Sözlük (2019). (Haz. Halûk Şükrü Akalın), 11. Baskı. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

GÜRCÜCE KAYNAKLAR

- Çlaidze, L. (2017). ”me ts'iteli mkvia” tbilisi: “baḳur sulakauris gamomtsemloba”. (ზლაიძე, ლია (2017). “მე წითელი მქვია“. თბლისი. ბაკურ სულაკაურის გამომცემლობა).
- Ganmartebiti Leksiḳoni. განმარტებითი ლექსიკონი <http://www.ena.ge/explanatory-online 25.03.2023>.
- Ḳvantaliani, Elida (2010). “kartul-turkuli leksiḳoni”. tbilisi. (კვანტალიანი, ელიდა (2010). “ქართულ- თურქული ლექსიკონი“ (Gürcüce- Türkçe Sözlük). თბილისი).
- Lobjanidze, Giorgi (2013). “orhan pamukis mdumare saḳli”. (ლობჯანიძე, გიორგი (2013). “ორჰან ფამუქის „მდუმარე სახლი“. <https://www.radiotavisupleba.ge> (31.10.2021).
- Tavalidze, Irma (2013). “Pamukomania”. (ტაველიძე, ირმა (2013). “ფამუქომანია”. <http://arilimag.ge> (31.10.2021)).